

Presse og Information

Den Europæiske Unions Domstol
PRESSEMEDDELELSE NR. 54/16

Luxembourg den 31. maj 2016

Forslag til afgørelse fremsat af generaladvokaten i sag C-157/15
Samira Achbita og Centrum voor gelijkheid van kansen en voor
racismebestrijding mod G4S Secure Solutions NV

Efter generaladvokat Kokotts opfattelse kan et tørklædeforbud i virksomheder være tilladt

Såfremt forbuddet støttes på en generel intern regel i virksomheden, der forbyder synlige politiske, filosofiske og religiøse symboler på arbejdspladsen, kan forbuddet være begrundet af hensyn til gennemførelsen af den af arbejdsgiveren fastsatte legitime politik om religiøs og ideologisk neutralitet

Samira Achbita, der er muslim, var ansat som receptionist ved det belgiske firma G4S Secure Solutions, der leverer overvågning- og sikkerhedsydelser, men også receptionstjenester. Da hun efter tre års beskæftigelse hos denne virksomhed insisterede på for fremtiden at ville bære islamisk hovedtørklæde i arbejdstiden, blev hun afskediget, da det er forbudt at bære synlige religiøse, politiske og filosofiske symboler hos G4S. Med støtte fra det belgiske center for lige muligheder og for bekæmpelse af racisme anlagde hun erstatningssag mod G4S ved de belgiske domstole, dog uden at få medhold i de to første instanser. Samira Achbita iværksatte derefter appel ved den belgiske kassationsdomstol, der i denne sammenhæng har anmodet Domstolen om at konkretisere det EU-retlige forbud mod forskelsbehandling på grund af religion eller tro¹.

Generaladvokat Juliane Kokott forsvarede i sit forslag til afgørelse af dags dato den opfattelse, at der **ikke foreligger nogen direkte forskelsbehandling** på grund af religion, når en arbejdstager med muslimsk tro forbydes at bære hovedtørklæde på arbejdspladsen, såfremt dette forbud er baseret på en generel intern virksomhedsregel, der forbyder synlige politiske, filosofiske og religiøse symboler på arbejdspladsen, og ikke på stereotyper eller fordomme over for en eller flere bestemte religioner eller over for religiøse overbevisninger generelt. I et sådant tilfælde foreligger der nemlig ikke en ringere behandling *på grund af religion*.

Ganske vist kan det omhandlede forbud udgøre **indirekte forskelsbehandling** på grundlag af religion², der **dog kan**³ **være begrundet** for at gennemføre en legitim politik om religiøs og trosrædighed neutralitet, der forfølges af arbejdsgiveren i den pågældende virksomhed⁴, såfremt proportionalitetsprincippet overholdes i denne sammenhæng.

I et tilfælde som det foreliggende er **forholdsmæssighedsvurderingen** et delikat anliggende, hvor Domstolen bør indrømme de nationale myndigheder – navnlig de nationale retsinstanser – en vis skønsmargen, som de kan udnytte under streng iagttagelse af de EU-retlige krav. Derfor **tilkommer det i sidste ende den belgiske kassationsdomstol** at finde en rimelig balance mellem de modstridende interesser under hensyntagen til alle relevante omstændigheder i det konkrete tilfælde (navnlig hvor stort og hvor iøjnefaldende det religiøse symbol er, karakteren af

¹ Rådets direktiv 2000/78/EF af 27.11.2000 om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv (EFT 2000, L 303, s. 16). Af forenklingshensyn nævnes i det følgende alene »forskelsbehandling på grund af religion«.

² Reglerne er nemlig i praksis egnet til at stille personer med bestemte religioner eller trosretninger – i det foreliggende tilfælde kvindelige arbejdstagere med muslimsk tro – særligt ufordelagtigt i forhold til andre arbejdstagere.

³ Som et regulært, afgørende og legitimt erhvervsmæssigt krav som omhandlet i direktivets artikel 4, stk. 1.

⁴ Den pågældende neutralitetspolitik overskrider ikke grænserne for det forretningsmæssige skøn. Hos G4S er der tale om en nødvendig politik, ikke kun på grund af de meget forskelligartede kunder, men også på grund af den særlige karakter af de aktiviteter, som G4S' medarbejdere udøver. Disse aktiviteter er kendetegnet ved en konstant kontakt ansigt til ansigt med udenforstående personer, og som har afgørende indflydelse på, hvordan G4S selv, men navnlig også G4S' kunder, fremstår i offentligheden.

Samira Achbitas aktiviteter og den sammenhæng, hvori hun skal udøve sine aktiviteter) samt Belgiens nationale identitet.

Under alle omstændigheder kan der efter Juliane Kokotts opfattelse principielt ikke være nogen tvivl om, at det omhandlede forbud er **egnet** til at nå det af G4S forfulgte legitime mål om religiøs og ideologisk neutralitet. Forbuddet fremstår ligeledes som **nødvendigt** for at kunne gennemføre denne virksomhedspolitik. Der er under sagen for Domstolen ikke fremkommet mindre indgribende og samtidig lige så egnede alternativer.

Endelig for så vidt angår **forholdsmæssigheden i snæver forstand** er der efter Juliane Kokotts opfattelse meget, der taler for, at det i sagen omtvistede forbud ikke griber for vidtgående ind i de berørte kvindelige arbejdstageres legitime interesser og dermed kan anses for forholdsmæssigt.

Ganske vist er religionen for mange mennesker en vigtig del af deres personlige identitet, og religionsfrihed er et af fundamentene i et demokratisk samfund.

Mens en arbejdstager ikke kan efterlade sit køn, sin hudfarve, sin etniske oprindelse, sin seksuelle orientering, sin alder eller sit handicap »i garderoben«, når vedkommende træder ind i arbejdsgiverens lokaler, kan der med hensyn til den pågældendes religionsudøvelse på arbejdspladsen imidlertid forlanges en vis tilbageholdenhed, hvad enten det drejer sig om religiøs praksis, religiøst motiveret adfærd eller – som i den foreliggende sag – om den pågældendes beklædning. Den grad af tilbageholdenhed, der kan kræves af en arbejdstager, afhænger af en samlet vurdering af alle relevante forhold i det konkrete tilfælde.

BEMÆRKNING: Generaladvokatens forslag til afgørelse er ikke bindende for Domstolen. Generaladvokaten har til opgave fuldstændig uafhængigt at foreslå Domstolen, hvorledes den pågældende sag skal afgøres. Domstolen indleder herefter sin rådslagning og afstemning, og dommen i sagen vil blive afsagt på et senere tidspunkt.

BEMÆRKNING: Gennem en præjudiciel forelæggelse kan retterne i medlemsstaterne i forbindelse med retssager, der verserer for dem, forelægge Domstolen spørgsmål vedrørende fortolkningen af EU-retten eller gyldigheden af en EU-retsakt. Domstolen træffer ikke afgørelse i den nationale retsvist. Det tilkommer den nationale ret at afgøre sagen i overensstemmelse med Domstolens afgørelse, der på tilsvarende måde er bindende for andre nationale retter i sager vedrørende en tilsvarende problemstilling.

Dette er et ikke-officielt dokument til mediernes brug og forpligter ikke Domstolen.

[Forslaget til afgørelse](#) offentliggøres på webstedet CURIA på fremsættelsesdagen.

Kontakt i Kontoret for Presse og Information: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

*Billeder fra fremsættelsen af forslaget til afgørelse er tilgængelige via
»[Europe by Satellite](#)« ☎ (+32) 2 2964106*